

«ЖЫВУ НА 300 ТЫСЯЧ, І МНЕ ХАПАЕ...»

Бацька з Клічаўскага раёна
выплочвае на сваіх дзяцей амаль увесь заробак

У рэдакцыю звярнулася яго сястра, якая, чым можа, падтрымлівае брата. У сваім лісце яна напісала, што больш за 10 гадоў таму мужчына стаў удаўцом і хутка яго пазбавілі бацькоўскія правы на трох непаўналетніх дзяцей. Старэйшы сын — цёзка Мікалай — на той момант ужо скончыў школу і працаваў у той самай гаспадарцы, дзе і яго бацька. А вось за астатніх давялося плаціць. Спачатку за тое, што яны знаходзіліся на выхаванні ў дзяржавы, а потым за вучобу ў навучальных установах. Двое з іх ужо перайшлі на свой хлеб, а вось з малодшай Наталляй атрымалася непаразумеце. Зараз ёй 20 гадоў, у самой ужо двое дзяцей. Яна нарадзіла іх падчас вучобы ў каледжы, які не скончыла па сёння. Пакуль знаходзіцца ў дэкрэтным водпуску і часова не вучыцца. Таму і бацьку супакойвацца рана. Яго дачка, як кажуць, бюджэтніца, а значыць, трэба кампенсавать выдаткі дзяржаве. Ён павінен перадаць каледжу больш чым 22 мільёны рублёў. «У майго брата застаецца ад заробку 200-300 тысяч рублёў, — піша яго сястра. — Як на гэтыя грошы жыць?»

На працоўным месцы бацькі-зязюлі, што здзівіла, шмат цацак.

«САМ ДАЎ ЗГОДУ НА ПАЗБАЎЛЕННЕ БАЦЬКОЎСКИХ ПРАВОЎ»

У раённым аддзеле прымусовага выканання спачуваюць жанчыне, але закон ёсць закон. Згодна з дэкрэтам №18, тыя, хто ўхіляецца ад сваіх абавязкаў па выхаванні дзяцей, павінны выплачваць дзяржаве 70% ад свайго заробку. Нават калі сыну ці дачцэ пераваліла за трыці дзясяці гады. Утрыманні вядуцца менавіта да таго часу, пакуль на шчадак вучыцца на бюджэце. Пагадзіцеся, справядліва. Чалавек павінен несці адказнасць за свае ўчынкi. Чаму яго дзяцей павінны ўтрымліваць іншыя?

— Ён быў пазбаўлены бацькоўскіх правоў, калі памерла жонка і дзецьмі фактычна займалася сваякі, — расказвае **начальнік аддзела Марына ЗАКРЭЎСКАЯ** і паказвае афіцыйныя паперы. — Малодшая дачка Наталля вучылася ў другім класе, сын Андрэй у 4-м, старэйшая дачка Алеся ў 10-м. Вось бацька і павінен быў узяць іх на сваё фінансаванне ўтрыманне. З іскавой заявай у суд звярталіся тыя ўстановы, дзе жылі або вучыліся яго дзеці: ліцэй №10, у якім атрымлівала агульную адукацыю Алеся, кадэцкая школа, дзе знаходзіўся Андрэй. Спагнанні перыядычна мяняліся. Мужчына выплаціў усім, акрамя Жыліцкага каледжа, навучэнцаў якага па сёння з'яўляецца яго малодшая дачка.

У аддзеле прымусовага выканання ёсць сацыяльны партрэт на бацьку-зязюлю: злосна ўхіляецца ад прамых абавязкаў па выхаванні дзяцей, яшчэ да смерці жонкі сышоў з сям'і і жыў з іншай жанчынай, догляд малых ажыццяўляюць сваякі, матэрыяльную дапамогу дзецям не аказвае, лёсам не цікавіцца, на працы характарызуецца з адмоўнага боку. Нават сам даў згоду на пазбаўленне бацькоўскіх правоў.

— Ён абавязаная асоба і павінен працаваць, — кажа суразмоўца. — Мы яго працаўладкоўваем і кантралюем. Добра яшчэ, што ў яго ёсць спецыяльнасць трактарыста. У большасці такіх, як ён, ніякай прафесіі наогул няма.

У мінулым маі мужчына цалкам выплаціў даўгі за ліцэй, у верасні пагасіў запазычанасць перад Магілёўскім дзіцячым домам №1, дзе ў самым пачатку ўтрымлівалася Наталля. У кастрычніку разлічыўся з кадэцкай школай. Сумы выплачваюцца мільёнамі.

— Можа, ён нейкія крэдыты браў? — здзіўляюся я такой плацежаздольнасці.

— Сумы насамрэч вялікія, але ён і зарабляў нядрэнна, у летні перыяд наогул вельмі добра, — тлумачыць Марына Аляксандраўна. — Ён за раз выплаціў больш мільёна — гэта вельмі вялікія для вёскі грошы. Затрымка толькі за Наталляй. Пасля таго, як яна нарадзіла і ўзяла акадэмічны адпачынак, спагнанні пры-

пыніліся. Але летась у красавіку яна пачала вучыцца, і зноў пайшлі штотомесечныя налічэнні. На той момант запазычанасць складала звыш 17 мільёнаў рублёў. Але як толькі Наталля атрымала нейкую дапамогу ў памеры 6 мільёнаў, сума адразу павялічылася да 23 мільёнаў. Штотомесечныя налічэнні былі да сёлета студзеня, потым прыпыніліся. З таго часу сума больш не павялічвалася.

Марына Закрэўская прызнаецца, што ёй па-чалавечы шкада брата аўтара дасланага ў рэдакцыю ліста, але ёсць прыклады, калі дзіцяці ўжо споўнілася 27 гадоў, а за яго яшчэ плацяць. Так што мужчыне, хоча ён ці не, але давядзецца разлічвацца.

Вось што сапраўды хвалюе, дык гэта тое, што такіх, аб'якавых да сваіх дзяцей, становіцца ўсё больш. У Клічаўскім раёне іх зараз 64 чалавекі. Па законе ўсе яны павінны працаваць, а з гэтым у рэгіёне цяжкасці: вялікіх прадпрыемстваў няма, нават некалькі сельскіх школ сёлета закрываюцца.

ДОМ КАЛГАСНЫ, АБЕД — ЗА 5 ТЫСЯЧ

Да вёскі, дзе жыве і працуе Мікалай, ад Клічава каля 25 кіламетраў. Каб яго змагла сустрэцца з віноўнікам падзей, **старшыня Каўбчанскага сельсавета Дзмітрый РАМАНОВІЧ** дапамог з транспартам.

— Чалавек ён не дрэнны, пакуль працу не скончыць, дадому не ідзе, — сведчыць старшыня калгаса «Савецкая Беларусь» Сяргей Дарожкін. — Вось толькі часам вельмі моцна выпівае. І грошы дзесьці на гэта знаходзіць.

У халадзільніку — «мыш павесілася».

Па сутнасці, Мікалаю яшчэ нядрэнна жывецца. Працай ён забяспечаны, абед у калгаснай сталовай за 20% ад цаны — усяго за 4-5 тысяч рублёў, таварышы па працы, чым могуць, дапамагаюць. Нават дом — і той калгасны.

Уражання ад знаёмства з Мікалаем вельмі спрэчныя. Па ім не відаць, каб ён моцна перажываў. Вось сястра, аўтарка пісьма, калі мы з ёй размаўлялі па тэлефоне, нават плакала. Яе зразумець можна, у яе сэрца баліць за небараку: «Як ён, бедненькі, пражыве?» Вось і дапамагае і прадуктамі, і адзеннем.

Выказваю жаданне паглядзець, як жывецца ў калгасным доме. Мікалаю нехавотна, але ж згаджаецца. А што ён скажа, калі кіраўнік гаспадаркі нават да дома на сваім транспарце гатовы давезці? Дом — лялька, але тое, што яму не хапае ні гаспадары, ні гаспадыні заўважаеш, як толькі пераступаеш парог. Пахне чалавечым потам і бруднай бялізнай. У кухні на пліце непамята патэльня. У шафе паўбохана хлеба і пачак макаронаў. Халадзільнік наогул пусты. Сапраўды, шкада чалавека. Галадае напэўна.

— А мяса калі апошні раз елі? — пытаюся ў гаспадары.

— Толькі што, — зноў усміхаецца ён. — У сталовай. Калі што, у магазіне можна каўбасы ўзяць, у лік будучага заробку. Ён, праўда, не вельмі вялікі, але ж хапае. У красавіку наогул застаўся 100 тысяч рублёў павінен калгасу. Але за апошні месяц заробіў больш за 6 мільёнаў. На рукі, праўда, далі толькі 800 тысяч.

У вёсцы жывуць дачка Мікалая і яго сын, растуць унукі. «Сустрэнемся на вуліцы, крычаць: «Прывітанне, дзед», — задаволена кажа мужчына. «А разам нешта робіце?» — маё пытанне, здаецца, зусім нечаканае для недысцыплінаванага бацькі. «Ды не, — паціскае ён плячыма. — Абмяняліся прывітаннямі і разышліся».

Аднавісяць лічаць, што Мікалай — страчаны чалавек. Мог бы жыць усім на зайздрасць. Што перашкаджае засеяць агарод, завесці жывёлу? Калгас бы і з сенам дапамог, і з зернем. Але ў чалавека зацікаўленасці ў гэтым няма. Зараз яму 52 гады, свой стаж ён адпрацаваў і праз тры гады можа ісці на пенсію. Прызнаўся, што гэтага дня ён чакае з нецярпеннем. Маўляў, надакучыла працаваць, адпачынак у абавязаных асоб усяго 1 тыдзень. Кажы, што яго гэтыя абавязальнасці замучылі, што мог бы паехаць у Маскву і там працаваць. Але ж хто яго пусціць. Толькі адчуванне ад гэтых слоў склалася такое, што, калі б не гэтыя даўгі, Мікалай даўно б пусціўся ва ўсе цяжкія. Бо бацькоўскага інстынкту, ды і наогул пачуцця адказнасці за блізкага чалавека, у ім няма. Можа, таму і крыж такі яму дастаўся?

Нэлі ЗІГУЛЯ.
zigulya@zviazda.by

Клічаўскі раён.

■ Нататкі таткі КАЛІ ПРАЦУЕШ ЗА ДВАІХ

Сярод маіх знаёмых няма ніводнай сям'і, у якой бы тата знаходзіўся ў дэкрэтным водпуску. Яны не кансерватары, якія лічаць, што мужчына павінен зарабляць грошы, а жонка весці хатнюю гаспадарку і даглядаць дзяцей. Тут у кожнага асабістыя абставіны.

У маёй сям'і з дэкрэтным водпускам таксама свая гісторыя. Жонка не паспела ў яго пайсці, як пачала ўжо сумаваць па працы. Усе справы, на якія раней не хапала часу, у яе скончыліся за некалькі тыдняў. З нараджэннем дачкі адсутнасць занятку змянілася павышанай нагрузкай. Стала яшчэ складаней. Часам, калі стомленасць дасягае піка, Віка папракае мяне. Маўляў, добра табе на працы. Я адразу займаю абарону. Га-лоўны шчыт — фінансаванне. А што, я гатовы, толькі вось як гэта адлюструецца на нашым бюджэце? Для маладой сям'і, якая вырашае жыллёвае пытанне, кожны рубель на ўліку... Такая тактыка заўсёды заводзіць дыскусію ў тупік.

Тэрэтычна я сапраўды гатовы пайсці ў дэкрэтным водпуск. Пасля асабліва напружаных працоўных будняў нават хачу гэтага. На практыцы ж... Калі быць шчырым перад самім сабой, нават не ведаю, ці змог бы. Я не баюся хатніх спраў: прыгатаваць, памыць посуд, бялізну — не лічу, што такая работа неяк прыніжае годнасць мужчыны, таму яе не цураюся. Справа насамрэч у іншым. У самім рытме дэкрэтнага жыцця. Гэта ўсё прыгожа і рамантычна, але няпроста. Збольшага кожны новы дзень нагадвае папярэдні. Схематычна ўсё адбываецца па адным сцэнары: прачнуліся — паелі — пагулялі — паспалі — зноў паелі — зноў пагулялі — зноў паелі — леглі спаць. Навіны, прэм'еры — усё адыходзіць на другі план. Ты быццам выпадаеш з жыцця. Яшчэ адзін важны нюанс: з-за адсутнасці вольнага часу ўсе кантакты са знешнім светам зводзяцца да кароткіх разоў з такімі ж мамкамі, якіх сустрэнеш падчас прагулкі ў парку. На працы, пагадзіцеся, усё па-іншаму. Тут новыя знаёмствы, ты можаш рэгуляваць, што зробіць у гэты момант, а што, пры неабходнасці, адкласці на потым. З дзіцем такая схема не спрацоўвае. Ва ўсім неабходна быць надзвычай скрупулёзным і дакладным. Ты не скажаш, што няма настрою варыць кашу, і не патлумачыш, што зімой ніхто не гушкаецца на жалезных арэлях...

Зразумела, пазіцыя другой палавіны, якая працуе, больш выгадная. Ты быў на працы, яна — дома. Хто больш стаміўся? Усё лагічна. Пры такіх акцэнтах, нават аказваючы нязначную дапамогу па гаспадарцы, можна адчуваць сябе героем. Ці ўвогуле прэтэндаваць на месца на канапе насупраць тэлевізара. Ты ж быў на працы! Так заведзена ў многіх сем'ях. У такой сям'і вырас і я. Ніколі не забуду словы маёй маці на гэты конт: «Праца мужчыны бачная, бо ён прыносіць заробак, а жаночую не відаць: яда з'ядаецца, чысты посуд брудзіцца...» Толькі гэта не значыць, што тое, чаго мы не бачым, адсутнічае. Адкіньце ўбок хатнія клопаты. Нават проста ўправіцца з адным дзіцем — няпростая задача. Я не ведаю, як у іншых, але наша дачка — гарэза яшчэ тая. Здаецца, ад нараджэння яна праграмавана на шкоду. Раней не думаў, што звычайная кватэра — месца павышанай небяспекі. Дзверы, шафы, вострыя рагі, дробныя рэчы, разеткі — амаль усё, што нават не заўважаеш у паўсядзённым жыцці, нясе пагрозу з таго моманту, як дзіця пачынае поўзаць. Табе дастаткова адварнуцца на хвіліну, а малая ўжо сама ўзбіраецца на крэсла; пакуль ты робіш два крокі, яна ў адзін момант пераходзіць на новы ўзровень, і здымаеш яе ўжо са стала. Яшчэ хвіліна — і яна ўжо пільную новыя прыгоды ля кухоннай шафы. І так цэлы дзень! Чамусьці для нашай дачкі, напэўна, як і для большасці дзяцей, найлепшы занятка — тое, чаго рабіць нельга. Тут патрэбна вока ды вока і вытрымка. Сталёвая вытрымка. З якой працай такую ступень адказнасці можна параўнаць? Не дагледзіш на вытворчасці — атрымаеш брак ці вымову, не дагледзіш тут — будзе бяда.

Большасць мужчын да выпрабавання дэкрэтным водпускам, на мой погляд, проста не гатовы. Ды і самі жанчыны не падрыхтаваны да гэтага. Мяркую па сабе. За год і тры месяцы я ні разу не заставаўся сам-насам з дачкой больш, чым на некалькі гадзін. І нават у такіх нядоўгіх перыяды жонка не можа не ўтрымацца, каб не патэлефанавала і не пацікавіцца, як справы. Калі пачынаю абурацца: маўляў, не давяралася. Яна лаканічна адказвае: «Не ў гэтым справа». Рэч у тым, што ніхто і ніколі не зможа так адчуваць дзіця, як яго маці. І з гэтым не паспрачаешся, гэтага не зменіш.

Можна знайсці мільён тлумачэнняў, чаму тата не можа пайсці ў дэкрэтным водпуск. І 99 працэнтаў з іх сапраўды будуць мецьсэнс. Тым не менш хачу звярнуцца да мужчын: цаніце свае другія паловы яшчэ больш, пераадольвайце ляноту і дапамагайце ім ва ўсім. Яны таксама на працы, прычым амаль цэлы дзень нясуць вахту: за маці і бацьку. Так, за гэту работу не заплацяць грошамі, але аддзячаць нечым большым. Тым, што не баіцца інфляцыі і ніколі не растраціцца. Самай чыстай, бескарыслівай, моцнай дзіцячай любоўю.

Аляксандр АЛЕСІК